Akademický
BULLETIN
4/95
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

Z 35. zasedání Akademické rady

Zasedání Akademické rady se konalo 7. března 1995 a řídil je místopředseda Akademie věd V. Pačes.

Návrh na složení pracovních komisí VI. zasedání Akademického sněmu AV ČR a časového rozvrhu tohoto zasedání (bod III) uvedl V. Pačes.
AR vyslovila souhlas s předložením těchto návrhů VI. zasedání Akademického sněmu AV ČR dne 14. 3. 1995.

Informaci o postupu dalších prací na přípravě vědní koncepce AV ČR – návrh tézí vystoupení na VI. zasedání Akademického sněmu AV ČR (bod IV) podal B. Velický, který charakterizoval postup vytváření vědní koncepce AV ČR a v této souvislosti i rozvíjení koncepční spolupráce s vysokými školami a dalšími vědeckými institucemi.
AR vyslovila souhlas s přednesením této informace na VI. zasedání Akademického sněmu.

Podklady pro návrh usnesení VI. zasedání Akademického sněmu AV ČR (bod V) uvedl M. Šmidák.
AR vyslovila souhlas s předáním těchto podkladů návrhové komisi VI. zasedání Akademického sněmu AV ČR.

Návrh pravidel pro zpracování a využití výsledků nezávislého hodnocení vědeckých pracovišť AV ČR (bod VI) přednesl B. Velický, který mj. osvětlil hlavní smysl vydání těchto pravidel pro využívání výsledků hodnocení. J. Jeník a M. Kraus informovali o průběhu hodnocení a o některých problémech, které se vyskytují při uplatňování dosavadní směrnice AR č. 1/1994 ze dne 15. 12. 1993. K tomu bylo doporučeno, aby k příslušným ustanovením této směrnice byl vydán závazný výklad AR. Diskuse se týkala především otázek provázanosti výsledků hodnocení s tvorbou rozpočtu Akademie na příští léta. V této souvislosti bylo dohodnuto, že se AR bude těmito otázkami zabývat v samostatném bodu jednání ještě do konce I. pololetí 1995. Dále byly dohodnuty úpravy některých článků navržených pravidel.
AR schválila pravidla pro zpracování a využívání výsledků nezávislého hodnocení vědeckých pracovišť AV ČR podle předloženého návrhu s připomínkami, uložila R. Zahradníkovi vydat schválená pravidla jako směrnici AR a dále uložila V. Petrusovi, aby v součinnosti s Vědeckou radou AV ČR připravil nejpozději do 30. 6. 1995 návrh vytváření rozpočtu AV ČR na příští období odvíjející se od hodnocení pracovišť AV ČR.

Návrh na jmenování nového člena Akademického hodnotitelského grémia (bod VII) a stručné charakteristiky kandidátů doporučených Vědeckou radou AV ČR blíže zdůvodnili B. Velický a J. Jeník.
AR přijala rezignaci Prof. RNDr. M. Rychnovské na členství v AHG a Prof. Ing. Č. Černého na funkci místopředsedy AHG a vyjádřila jim poděkování za vykonanou práci. Jmenovala členem AHG Prof. RNDr. Františka Kubíčka, CSc. (Přírodovědecká fakulta MU Brno) s účinností od 7. 3. 1995 a konstatovala, že do konce funkčního období není nutné jmenovat nového místopředsedu AHG.

Návrh rozhodnutí o datu účinnosti zřízení Masarykova ústavu AV ČR a o dalších potřebných opatřeních (bod VIII) přednesl V. Herold.
AR vyslovila souhlas s předloženou důvodovou zprávou a na základě zmocnění daného usnesením V. zasedání Akademického sněmu AV ČR ze dne 22. 1. 1994 stanovila, že Masarykův ústav AV ČR jako rozpočtová organizace se zřizuje ke dni 1. dubna 1995. Pověřila Doc. PhDr. J. Opata, DrSc., vedením Masarykova ústavu AV ČR ke dni 1. dubna 1995 a uložila mu, aby do 20. dubna 1995 svolal shromáždění vysokoškolsky vzdělaných pracovníků vědeckých útvarů pracoviště, které zvolí členy vědecké rady pracoviště, dále aby ke dni 1. dubna 1995 uzavřel pracovní smlouvy se zaměstnanci a stanovil jejich platové zařazení (s vysokoškolsky vzdělanými pracovníky vědeckých útvarů pracoviště budou zatím sjednány pracovní smlouvy na dobu do 31. 12. 1995) a konečně aby do 30. června 1995 uskutečnil společně s vědeckou radou pracoviště atestační řízení u vysokoškolsky vzdělaných pracovníků vědeckých útvarů pracoviště a podal o tom zprávu Akademické radě AV ČR. Do 31. května 1995 bude rovněž smluvně uskutečněn převod správy majetku z nadace Ústav T.G.Masaryka (zejména knihovny a archivu) do bezplatného užívání Masarykova ústavu AV ČR se zachováním vlastnických práv nadace k tomuto majetku. Do 30. června 1995 bude vydán organizační řád pracoviště.

Dne 24. února se konalo v hotelu Forum slavnostní shromáždění u příležitosti pětiletého výročí založení Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, kterého se účastnila řada významných osobností. Na snímku P. Matičky předseda AV ČR Prof.Ing. R. Zahradník, DrSc., odevzdává Zlatou čestnou plaketu F. Palackého vědeckému pracovníkovi ÚSD, Doc. PhDr. Karlu Kaplanovi, CSc. (k textu na str. 3)

AR uložila R. Zahradníkovi ve spolupráci s V. Heroldem, aby vydal zřizovací listinu Masarykova ústavu AV ČR a zajistil publikování vzniku tohoto ústavu v Ústředním věstníku ČR, dále uložila V. Petrusovi ve spolupráci s V. Heroldem zapojit pracoviště do rozpočtu a hospodaření AV ČR, průběžně sledovat proces konstituování pracoviště po stránce vědecké, personální, finanční a hospodářské a podat o tom zprávu AR do 31. července 1995.
AR konečně uložila V. Heroldovi informovat VI. zasedání Akademického sněmu AV ČR o zřízení Masarykova ústavu AV ČR k 1. dubnu 1995 a navrhnout, aby Masarykův ústav AV ČR byl začleněn do 7. sekce sociálně-ekonomických věd.

Návrh protokolu o vypořádání majetkových a jiných práv po zrušení Československé akademie věd (bod IX), zpracovaný SAV na základě požadavku slovenských státních orgánů, uvedl V. Petrus.
AR schválila protokol o vypořádání majetkových a jiných práv po zrušení ČSAV a zmocnila R. Zahradníka, aby jménem AV ČR tento protokol podepsal.

V bodu o dořešení soustavy medailí Akademie věd ČR (bod X) informoval V.Pačes, že v souladu se závěry minulého zasedání AR posoudilo předsednictvo Akademické rady na svém 38. zasedání dne 28. 2. 1995 nové podněty týkající se medailí AV ČR a doporučuje, aby byla vydána pamětní medaile J. Patočky u příležitosti 90. výročí jeho narození (i 20. výročí úmrtí) v roce 1997. Tato medaile by byla využívána nejen pro oceňování vědců, ale i osob podporujících vědu. Avers nově uvažované čestné medaile AV ČR „DE SCIENTIA ET HVMANITATE OPTIME MERITIS" se doporučuje ve smyslu původního návrhu spojit s klasickým motivem. V diskusi byly tyto návrhy podpořeny. AR vyslovila souhlas s doporučením předsednictva a přijala příslušná realizační opatření.
AR se na základě návrhu V. Pačesa (bod XI) rozhodla **udělit zlatou oborovou čestnou plaketu G. J. Mendela za zásluhy v biologických vědách Prof. Waclawu Szybalskému, University of Wisconsin, Madison, USA.**

Návrh rámcových dispozic k hospodaření s nemovitým a movitým majetkem v Akademii věd ČR (bod XII/2) uvedl V. Petrus, který s ohledem na zastaralost právní úpravy v dané oblasti doporučil, aby o navržených dispozicích byla pracoviště AV ČR informována pouze formou hromadného dopisu člena AR.
AR v souladu s čl. 47 Stanov AV ČR schválila rámcové dispozice k hospodaření s majetkem v Akademii věd ČR podle předloženého návrhu a zrušila s okamžitou účinností tyto interní předpisy Akademie:
- Směrnici prezídia ČSAV č. 18/1988
- Hospodaření s národním majetkem na pracovištích ČSAV a stanovení rozsahu pravomoci ředitelů (vedoucích) pracovišť ČSAV ze dne 29.12.1988
- Pokyn vědeckého sekretáře ČSAV č. 19/1988
- Hospodaření s národním majetkem na pracovištích ČSAV a stanovení rozsahu pravomoci ředitelů (vedoucích) pracovišť ČSAV ze dne 30.12.1988
- Pokyn vědeckého sekretáře ČSAV č. 4/1990
- Posílení samostatnosti a pravomoci pracovišť ČSAV ve vybraných činnostech z ekonomické oblasti ze dne 29.1.1990
- Pokyn vědeckého sekretáře ČSAV č. 7/1992 ze dne 4.6.1992
- 1. Dodatek k pokynu č. 19/1988
- 2. Dodatek k pokynu č. 4/1990
- Směrnici Výboru prezídia pro řízení pracovišť ČSAV č. 7/1991
- Hospodaření s nebytovými prostorami v ČSAV ze dne 15. 4. 1991
- Směrnici Výboru prezídia pro řízení pracovišť ČSAV č. 15/1991
- Hospodaření s nebytovými prostorami v ČSAV – doplněk ke Směrnici č. 7/1991, IN ČSAV ze dne 7. 10. 1991.

AR uložila V. Petrusovi, aby v návaznosti na zrušené interní normy zajistil vydání pokynů pro pracoviště AV ČR v záležitostech postupů při nabídkovém řízení, při likvidaci hmotného majetku a zásob a při prominutí dluhů a odpisů pohledávek a aby urychleně zajistil vydání příslušných příloh ke zřizovacím listinám, vymezujících majetek, k němuž mají jednotlivá pracoviště právo hospodaření. Dále zmocnila V. Petruse, aby rozhodoval o pronájmech nebytových prostor o rozloze do 100 m^2 a o pronájmech pozemků o rozloze do 500 m^2 právnickým a fyzickým osobám ve smyslu projednaných zásad. Konečně uložila J. Škodovi, aby v rámci Kanceláře AV ČR zajistil vedení řádné evidence nemovitého majetku svěřeného AV ČR včetně evidence smluv o pronájmech nebytových prostor a pozemků.

Návrh převodu práva hospodaření k objektu Wiehlova domu, Vodičkova 40, Praha 1 z nakladatelství Academia AV ČR na Kancelář AV ČR (bod XIII) uvedl J. Palouš.
AR vyslovila souhlas s převodem práva hospodaření k objektu a uložila J. Škodovi, aby učinil příslušné úkony pro zabezpečení tohoto převodu.

Návrh finančních příspěvků časopisům vydávaných v Akademii věd v roce 1995 (bod XIV) uvedl J. Palouš, který mj. upozornil na redukci příspěvků v případech, kde byly kladeny nepřiměřené požadavky. V diskusi bylo doporučeno upozornit redakční rady těch časopisů, při jejichž vydávání dochází k vysokým ztrátám, aby se aktivněji zabývaly ekonomickou stránkou jejich vydávání. Dále bylo doporučeno hlouběji analyzovat vědeckou úroveň a účelnost vydávání některých časopisů AV ČR. Tento úkol by se měl stát součástí činnosti připravované Ediční rady jako nového pomocného orgánu Akademické rady.
AR schválila příspěvky na vydávání časopisů v roce 1995 podle projednaného návrhu. Uložila J. Paloušovi, aby zahrnul do náplně činnosti nově zřizované Ediční rady AV ČR pravidelné hodnocení vědecké úrovně časopisů AV ČR včetně ekonomické stránky jejich vydávání a aby ve spolupráci s P. Kratochvílem upozornil redakční rady časopisů AV ČR, u kterých dochází k vysokým ztrátám, na potřebu hledat cesty k jejich odstranění.

Návrh smlouvy o vydávání časopisu Vesmír (bod XV) uvedl J. Škoda.
AR vyslovila souhlas se smlouvou mezi KAV ČR a Nakladatelstvím Vesmír s.r.o. podle předloženého návrhu.

Návrh na složení komise pro výběr ředitele Vývojové optické dílny AV ČR (bod XVI) přednesl M. Šolc, který informoval, že dnem 30. 6. 1995 končí funkční období dosavadního ředitele tohoto pracoviště.
AR jmenovala komisi pro výběr ředitele VOD AV ČR ve složení: předseda – Ing. M. Šolc, DrSc. (ÚACH, AR), Ing. M. Klvaňa, CSc. (ASÚ), RNDr. Z. Melich (VOD), RNDr. V. Petrus, CSc. (ÚMCH, AR), RNDr. K. Rohlena, CSc. (FZÚ), RNDr. T. Růžička, CSc. (KAV), RNDr. A. Sochor, DrSc. (MÚ AR). Zároveň uložila J. Škodovi, aby ve spolupráci s M. Šolcem zajistil vypsání výběrového řízení na místo ředitele VOD.

Návrh na ustavení Českého komitétu pro teorii strojů a mechanismů a schválení jeho složení (bod XVII/1) uvedl J. Niederle.
AR vyslovila souhlas s ustavením Českého komitétu pro teorii strojů a mechanismů v tomto složení: předseda – Ing. F. Peterka, DrSc (ÚT AV ČR), Prof. Ing. V. Stejskal, CSc. /místopředseda/ (ČVUT), Ing. L. Pešek, CSc. /tajemník/ (ÚT AV ČR), Doc. Ing. M. Balda, DrSc. (Západočeská univerzita Plzeň), Prof. Ing. C. Höschl, DrSc. (ÚT AV ČR), Prof. Ing. C. Kratochvíl, DrSc. (Vysoké učení technické, Brno), Doc.Ing. J. Mrázek, CSc. (Technická univerzita v Liberci), Doc. Ing. M. Okrouhlík, CSc. (ÚT AV ČR), Ing. L. Půst, DrSc. (ÚT AV ČR), Prof. Ing. J. Slavík, CSc. (VUT Brno), Doc. Ing. A. Tondl, DrSc. (důchodce, Praha), Doc. Ing. M. Václavík, CSc. (Výzkumný ústav textilních strojů, Liberec), Prof. Ing. V. Zeman, DrSc. (Západočeská univerzita Plzeň).

Návrh složení Českého komitétu geografického (bod XVII/2) uvedl J. Niederle.
AR vyslovila souhlas s tímto složením Českého komitétu geografického: Doc. RNDr. I. Bičík, CSc. /předseda/ (Přírodovědecká fakulta UK), Prof. RNDr. R. Brázdil, DrSc. (Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity), Doc. RNDr. L. Buzek, CSc. (Fakulta přírodovědecká Ostravské univerzity), RNDr. T. Czudek, DrSc. (ÚG AV ČR, Brno), Doc. RNDr. S. Mirvald, CSc. (Fakulta pedagogická Západočeské univerzity).

O účasti na řešení projektu „International Centre for Dense Magnetized Plasma" (bod XVII/3), zaměřeném na vědecký výzkum a výchovu vědeckého dorostu v dané oblasti, podali informaci J. Niederle a K. Jungwirth. Podpora AV ČR myšlence vytvoření Mezinárodního centra bude sdělena řediteli Ústavu fyziky plazmatu a sekretáři výkonného výboru projektu A. Bernardovi.

V. Viklický informoval, že **vedení GA AV ČR rozhodlo o vyhlášení VI. kola grantové soutěže (1996) za stejných podmínek jako v roce 1995** (bod XVII/5). Pro toto období budou vypsány 2 typy grantů – standardní a postdoktorandské. S ohledem na termíny stanovené Radou vlády pro výzkum a vývoj bude přijímání grantových přihlášek ukončeno 31. května 1995 a výsledky soutěže by měly být oznámeny v prosinci 1995 (přibližně 3 týdny po vyhlášení výsledků soutěže GA ČR). Vyhlášení grantové soutěže bude zveřejněno v Akademickém bulletinu a denním tisku (Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes) a oznámeno dopisem ústavům AV ČR v průběhu března t.r.

Výzkum transformace české vědy

Transformace v oblasti vědy umožňuje v podstatě dva rozdílné přístupy. Na jedné straně lze transformační proces chápat jako cílené směřování k jasně formulované představě systému vědy a výzkumu vymezené prioritami vědní politiky, na straně druhé jde především o vytvoření prostoru pro demokratické hledání adekvátních alternativ při respektování základních východisek a principů, které jsou v souladu s celkovým politickým a ekonomickým směřováním společnosti.

Spontánní a iniciativní hledání optimálních variant transformace je charakteristické především pro pracoviště Akademie věd ČR. Ve srovnání s ostatními oblastmi vědy a výzkumu se tento proces přeměn vyznačuje úsilím a dosahováním konsenzu vědeckých pracovníků s promyšlenými cíli, které kromě obecných zásad berou v úvahu i odlišné podmínky jednotlivých pracovišť. Naproti tomu se vysoké školy přiklánějí k prvnímu zmíněnému přístupu, k transformaci vědy jako jednotně organizovanému a řízenému procesu. Souvisí to nepochybně se značným vytížením vysokoškolských pedagogů výukou a dalšími úkoly s tím spojenými. V případě ústavů aplikovaného výzkumu má dosavadní průběh transformace ráz spíše aktivní obrany proti vnějšímu ekonomickému tlaku na výzkumné instituce, který měl za následek rušení řady státních a rezortních organizací, redukci výzkumného potenciálu v ostatních výzkumných institucích a značný pokles výzkumné aktivity i kvality výzkumné práce.

Charakteristika transformačních kroků v jednotlivých úsecích vědy a výzkumu je jedním z výsledků rozsáhlého expertního výzkumu, který byl v letech 1993 a 1994 proveden ve Filozofickém ústavu AV ČR (složení výzkumného týmu: S. Provazník, A. Filáček, E. Křížová-Frýdová, I. Loudín, P. Machleidt.) V konečném záměru šlo o posouzení kvality a dosahu provedených změn v konfrontaci se základními předsevzatými cíli, o postižení toho, zda v důsledku rychlých a radikálních zásahů do institucionální struktury a tematického zaměření vědy a výzkumu nedošlo k vážným chybám a zda nově vznikající systém vědy směřuje k modernizaci výzkumu a parametrům vědy světové.

Výzkum byl metodologicky založen na práci s 50ti studiemi, vypracovanými podle předem zadané podrobné osnovy experty z Akademie věd, vysokých škol a aplikovaného výzkumu a vývoje v rezortním a podnikovém sektoru výzkumu. Experti byli požádáni, aby popsali a zhodnotili přeměny na vlastních pracovištích a svá stanoviska na základě vlastní úvahy zasadili do širšího rámce transformace celého výzkumného systému. Obsahově byl výzkum nazvaný „Problémy transformace vědy a výzkumu v české společnosti" zaměřen např. na následující témata: cíle transformace na pracovištích, změny v personální oblasti, reorganizace a privatizace, změny výzkumných orientací, mezinárodní spolupráce, problémy podnikání ve vědě a výzkumu, ekonomické a organizační otázky, obecné otázky vědní politiky.

Transformace Akademie probíhá pod patronací vlády České republiky, která v roce 1993 schválila její transformační projekt. Aktivita, s jakou akademická vědecká komunita přistoupila k transformaci na jednotlivých pracovištích, se ve zmíněném výzkumu odrazila procentem účastníků, kteří cíle transformace pozitivně přijali. Podle odhadu expertů transformační proces tak, jak je realizován, aktivně podporuje zhruba 70 – 80 % pracovníků. Přitom za jádro transformace pracovníci Akademie považují: redukci nadměrné a málo produktivní výzkumné kapacity a odchod méně výkonných a méně schopných pracovníků, podporu kvalitních a produktivních pracovníků vytvářením kompetitivního prostředí, především cestou uplatňování grantového systému, rozvoj a prohloubení spolupráce s vysokými školami, růst kontaktů se zahraničím a užší míru propojení s domácím kulturním kontextem. Lze konstatovat, že v Akademii došlo k odlivu většiny málo výkonných pracovníků. Počet vědeckých pracovišť Akademie klesl z 82 na 50 a rozsah snížení počtu pracovníků představuje 49,8 %. Zároveň výzkum potvrdil jeden z negativních poznatků o klesajícím zájmu mladých lidí o vědu, zejména o přírodní obory. Tematická orientace výzkumu je překvapivě stabilní. Pokud se týká financování výzkumu, v současné době představuje účelové financování v řadě ústavů již 40 % celkových výdajů na vědeckou činnost. Úspěšně se rozvíjí mezinárodní spolupráce i kooperace s vysokými školami.

Vzhledem k radikálnosti, s jakou byla transformace v Akademii věd nastartována, lze již v současné době hovořit o tom, že její aktuální etapa je ukončena. Podle mínění expertů se bude transformace v následující etapě týkat hlubší úrovně motivačních a kognitivních struktur vědeckých aktivit, dále oblasti spolupráce s vysokými školami, s podnikatelskou sférou a veřejností. V tomto smyslu bude muset Akademie formulovat svou novou vědní politiku.

Aby se vysoké školy dostaly na úroveň srovnatelnou se stejnými institucemi ve vyspělých západních demokraciích, bylo zapotřebí, aby transformační proces v této oblasti byl zaměřen zejména na podstatné posílení podílu i kvality výzkumu. Ke splnění tohoto cíle přistoupily vysoké školy zhruba v letech 1992 a 1993, neboť první etapa transformace byla věnována restrukturačním změnám z hlediska výuky. Dle výsledků výzkumu transformace je výzkumu na VŠ věnována asi 1/3 pracovní doby, postupně se prosazují světová měřítka hodnocení a mění se role výzkumu jako ekonomického činitele.

Nejvíce problematickou se jeví transformace aplikovaného výzkumu a vývoje v podnikovém sektoru. Příčinou problematičnosti a zároveň její specifické podoby je úzká vazba této oblasti výzkumu na ekonomické postavení a prosperitu výrobních i jiných organizací. Jinými slovy transformace v tomto úseku se musí na jedné straně nejvíce přibližovat restrukturalizačním změnám v naší ekonomice, na druhé straně současné ekonomické podmínky (neuzavřenost procesu privatizace průmyslových podniků, nerozvinutost trhu i nedostatek finančních prostředků) na ni v jistém smyslu působí negativně. Charakteristickými rysy zmíněného tranformačního procesu jsou výrazná redukce výzkumného potenciálu, zásadní změna tematické struktury výzkumu, privatizace většiny výzkumných institucí a s tím spojený přechod od státního k soukromému financování. Řada privatizovaných výzkumných organizací se nachází v přechodném období. Službami podnikům a vlastní výrobní činností se snaží jednak získat prostředky na výzkumnou činnost, jednak překlenout období, než si podniky vyjasní své podnikatelské záměry.

Podrobná zpráva z výzkumu transformace české vědy bude publikována v časopise „Teorie vědy", který vydává Kabinet pro studium vědy, techniky a společnosti při FLÚ AV ČR.

Eva Křížová-Frýdová

Pět let Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR

Dne 24. února 1995 se konalo v hotelu Forum slavnostní shromáždění u příležitosti pětiletého výročí založení Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR za účasti řady významných osobností. Po projevu ředitele ústavu Viléma Prečana promluvili předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Milan Uhde, ředitel Ústavu mezinárodních studií FSV UK Jan Křen, předseda AV ČR Rudolf Zahradník a zástupce Nadace Konráda Adenauera Franz-Josef Reuter (sponzor shromáždění).

Shromáždění pozdravil prezident republiky Václav Havel dopisem, v němž mimo jiné uvedl: „...Je příznačné, že doba existence Vašeho ústavu se kryje s dobou trvání otevřené demokratické společnosti v naší zemi. Vždyť teprve převratné události před pěti lety umožnily skutečně nepředpojaté a žádnou ideologií nezatížené zkoumání našich dějin..."

V úvodním projevu řekl Vilém Prečan mezi jiným:

„Podmínky pro založení normálního ústavu normálních dějin vznikly až s návratem svobody do této země v listopadu 1989. Začínali jsme se čtyřicetiletým zpožděním oproti kolegům ze šťastnějších zemí: nestačilo obrátit znaménka v dosavadním výkladu či zaplňovat příslovečná bílá místa na mapě našeho poznání; šlo o zcela jiný přístup k minulosti. Místo ideologického docela normální dějepisectví: respectable historiography – slušné dějepisectví, tak je to asi nejméně nepřesné...

Byli jsme od počátku vedeni snahou vytvořit ústav moderní, v němž by panoval duch tvůrčí svobody, kde by se uplatnila autonomie vědců a ústavních grémií při vytyčování badatelských projektů. Od počátku jsme mysleli na to, jak se naučit nezávislosti na stranickopolitických zápasech současníků. Vědomě jsme podřizovali a podřizujeme soukromé badatelské plány úkolům, jež vyplývají z velkých výzkumných projektů, a dáváme přednost týmové práci...

Předmětem našeho zkoumání jsou československé, české i slovenské dějiny, vnímané v širokém mezinárodním kontextu a na interdisciplinárním základě. Takové pojetí vyžaduje systematickou spolupráci s historickými, humanitními a sociálněpolitickými pracovišti v České republice, se slovenskými institucemi, se zahraničními bohemisty...

Udělali jsme v krátké době více, než več jsme se odvažovali doufat na začátku..., protože jsme nebyli odkázáni jen na skromné prostředky z rozpočtu Akademie. Chystáme se připomenout, co pro ústav a všestranné

rozvinutí jeho možností znamenala a znamená podpora Nadace Konráda Adenauera. Začalo to jako v pohádce. Když jsme na začátku listopadu 1991 uvažovali o neodvratnosti dvouměsíční neplacené dovolené pro celý ústav, zazvonil telefon a představitel Nadace Konráda Adenauera v Praze pan Franz-Josef Reuter mě požádal o schůzku. Navštívil ústav na doporučení tehdejšího kancléře Karla Jana Schwarzenberga a přednesl nabídku, že by ústav mohl být zařazen mezi projekty podporované nadací.
Z jednorázové podpory se rozvinula spolupráce, která trvá už pátý rok a stala se závažným příspěvkem k naší nezávislosti na omezených domácích zdrojích...
Dějepisectví je kritická disciplina ještě v jednom ohledu – v širším společenském smyslu. Nastavuje zrcadlo, v němž občanská společnost zpytuje sama sebe, své svědomí, své výkony i svá pochybení, je mimořádně kritická vůči nacionálním a rasovým předsudkům, vůči mýtům a falešným legendám.
Musí taková být, i kdyby současníci chtěli historiky kamenovat, když občas – nebo dokonce velmi často – spatří v nastaveném zrcadle svá ústa křivější, než je jim milé."

SP

Zlatá plaketa Fr. Palackého v oboru sinologie

Dne 22. února 1995 předal **PhDr. Vilém Herold, CSc.**, zlatou plaketu Fr. Palackého za zásluhy ve společenských vědách **Doc. PhDr. Věnceslavě Hrdličkové, CSc.** a laudatio proslovil **PhDr. Josef Kolmaš, DrSc.,** ředitel Orientálního ústavu AV ČR.

Kdysi se kdosi otázal Konfucia, co to je žen, humanita. Mistr odpověděl takto: „Být schopen uskutečňovat za všech okolností pět ctností, to je žen...: zdvořilost, velkorysost, důvěra, píle a laskavost. Kdo je zdvořilý, není ponížen. Kdo je velkorysý, získává mnoho. Kdo má důvěru, tomu lidé věří. Kdo je pilný, získává své. Kdo je laskavý, tomu lidé slouží."
Scházíme se dnes, abychom ocenili celoživotní dílo ženy, na niž se plně vztahuje vzpomenutý Konfuciův výrok o humanitě... Známe ji nejen jako badatelku na poli sinologických a japanologických studií, ale též jako skvělého člověka, jenž vždy vypomůže radou svým žákům i kolegům. Její vědecké dílo budí respekt nejen u nás, ale i v zahraničí, její práce citují významní badatelé na Západě i na Východě, od Ameriky přes Rusko po Čínu a Japonsko. Patří mezi první žáky zakladatele české sinologie Prof. Jaroslava Průška, ona a její manžel byli jedinými českými žáky amerického sinologa Johna Kinga Fairbanka...
Doc. Věnceslava Hrdličková se narodila v Praze, kde v letech 1945-1950 studovala na Karlově univerzitě čínštinu a japonštinu. V letech 1946-1948 rovněž studovala na Graduate School of Harvard University. Od počátku se intenzívně věnovala studiu čínské literatury a folklóru, vypravěčského umění jak čínského, tak japonského, zajímala se o japonské řemeslo, čínskou i japonskou filozofii přírody a v neposlední řadě (spolu s manželem) má zásluhu na popularizaci čínského a japonského zahradního umění... Za dobu svého pedagogického působení na katedře Dálného východu Karlovy univerzity v letech 1955-1980 vychovala celou řadu žáků... Přednášková činnost Doc. Hrdličkové... směřovala i do zahraničí (University of New York, University of Hawaii, Akademie věd v Nankingu a řada dalších institucí).
Své bádání Doc. Hrdličková zúročila publikováním v českých, slovenských i zahraničních periodikách a knižních publikacích – její bibliografie je úctyhodná, čítá na 500 položek. Z jejích významnějších prací jmenujme alespoň namátkou Vypravěči od Bílé pagody (Praha 1955), vysokoškolské skriptum Dějiny čínské klasické literatury (Praha 1980), stať Starověká literatura Číny (Praha 1984), oceněná cenou rektora Karlovy univerzity, skriptum Úvod do sinologie (společně s J. Vochalou, Praha 1985) a Čína císaře Šen-cunga (Praha 1992)... Zahraniční badatelé oceňují zejména její práce o umění japonských a čínských zahrad a o vztahu člověka a přírody na Dálném východě... Umění japonských zahrad, vydané v několika jazykových mutacích a několika vydáních, Svět bonsají... Při tomto výčtu nemůžeme ovšem opomenout ani četné překlady čínské literatury do češtiny i do jiných evropských jazyků, z nichž např. Jarní hlasy (Praha 1989) byly oceněny cenou Svazu překladatelů. Nakonec musíme vyzdvihnout aktivitu Doc. Hrdličkové v četných zahraničních i domácích vědeckých a společenských institucích, jako je The Japan Society of New York, The Nordic Institute. Je zakladatelkou a od jejího počátku předsedkyní Česko-čínské společnosti, jejíž je bez nadsázky vůdčím duchem. Neúnavná organizátorka přednášek o Číně a propagátorka čínské kultury mezi naší veřejností má za sebou několik set přednášek o Číně a Japonsku v Praze, Brně, Bratislavě a mnoha dalších městech.

SP

Zlatou plaketu Fr. Palackého za zásluhy ve společenských vědách odevzdal paní Doc. PhDr. V. Hrdličkové 22. února 1995 PhDr. V. Herold.

Foto J. Plechatý

Současná analytická filozofie

I. Smysl projektu

Hlavním cílem projektu je uvést do našeho českého filozofického i obecně kulturního kontextu některá témata diskutovaná v současné analytické filozofii, docílit zastoupení tohoto proudu ve vysokoškolské výuce filozofie a představit odborné i širší veřejnosti výrazné osobnosti analytické filozofie z Velké Británie a dalších evropských zemí.
Témata pro akademický rok 1994-95 by se měla vztahovat ke sporu realismu a antirealismu a ke sporu externalismu a internalismu ve filozofii jazyka a filozofii vědomí (philosophy of mind).

II. Popis projektu

/a/ Zahraniční účastníci

V rámci projektu postupně navštíví Českou republiku několik předních analytických filozofů: výběr pro akademický rok 1994/95 zahrnuje filozofy, s nimiž jsou organizátoři už delší dobu v kontaktu a u nichž lze předpokládat, že plně vyjdou vstříc záměrům projektu:

26. března – 1. dubna	**Thomas Baldwin (Cambridge University)**
9. dubna – 15. dubna	**Kevin Mulligan (Université de Genève)**
23. dubna – 29. dubna	**Paolo Leonardi (Università di Venezia)**
9. května – 13. května	**Pascal Engel (CREA, Paris)**
neupřesněno	**Ralph Walker (Oxford University)**
	Katlleen Wilkes (Oxford University)

/b/ Program návštěv

neděle:	přílet
pondělí:	přednáška a seminář na FF UK
úterý:	přednáška a seminář na FF UK
	veřejná přednáška ve Filosofickém ústavu
středa:	přednáška a seminář na FF UK
	odjezd do Brna nebo Olomouce
čtvrtek:	přednáška a seminář na FF MU v Brně
	veřejná přednáška v Brně
pátek:	návrat do Prahy
sobota nebo neděle:	odlet

/c/ Příprava návštěv

Témata a podrobnější obsahová charakteristika jednotlivých přednášek a seminářů budou známy s předstihem. Přednášející navíc předem určí literaturu, která bude diskutována na seminářích nebo může sloužit k přípravě. Aby návštěvy splnily zamýšlený účel, budou jim předcházet semináře, jejichž cílem bude uvést posluchače do tématu a připravit je na práci s doporučenými texty. Tyto semináře povede P. Koťátko na FF UK.

III. Organizační a finanční zajištění
Všechny náklady projektu hradí **Nadace Jana Husa**. Přípravu a vlastní orgaizaci návštěv bude koordinovat **oddělení filozofie jazyka a vědy Filozofického ústavu AV.**

OSN a sociologie

Zpráva OSN o stavu rodiny

Rodiny, vzato historicky, byly vždycky srdcem společnosti. Co však tvoří rodinu v dnešním rychle se rozvíjejícím světě? Její složení a poměry se velmi liší uvnitř jednotlivých společností i mezi nimi. Například: v národním průměru se **velikost rodiny** pohybuje od 2,2 členů ve Švédsku a Dánsku k cca 7, l členné rodině v Iráku.
Zatímco většina dospělých v průmyslově pokročilých zemích uzavírá **sňatek** do třiceti let věku, polovina žen v Africe, 40 % asijských žen a 30 % žen latinoamerických je provdána už v osmnácti letech. Na Indickém subkontinentu jsou některé ženy vdané již ve věku l0 nebo 11 let.
Otcové stojí všude jaksi mimo. Ve světovém průměru tráví se svými dětmi sami méně než hodinu denně. Ve Spojených státech se podle průzkumů věnují dětem celodenně jen 4 ze 3600 otců.
V mnoha oblastech planety se **rodičovství mimo rodinu** stává stále běžnějším. Například ve Spojeném království se v roce 1990 narodila polovina všech dětí svobodným matkám.
Roste **násilí** v rodinách. Odhaduje se, že 4 % dětí ve Spojených státech a v západní Evropě zakusí každý rok násilí v rodině.
Podíl starších lidí (60 let a více) se pohybuje od nízkých úrovní 2,1 % v Kuvajtu, k necelým 5 % v zemích jako je Zambie, Sýrie a Srí-Lanka až k vysokým úrovním přes 20 % (pětině celkového počtu obyvatel) v mnoha zemích západní Evropy.
I v tzv. vyspělých zemích Evropské unie žije jedna pětina starší **populace v relativní chudobě**, často izolována v městských ghettech bez podpory širší rodinné struktury.

Problémy
Je zřejmé, že všude potřebují rodiny podporu, aby mohly plnit své základní funkce a mohly se vyrovnat s požadavky změn. Bezdomovectví a hlad, chudoba a nemoci, nedostatek pracovních míst a sociální vyřazení, porušování lidských práv, zločinnost a násilí, to jsou jen některé z vážných problémů, s nimiž se rodiny všude na světě denodenně setkávají.
Tam, kde neexistují alternativní mechanismy, klade omezování státní sociální péče na rodiny obrovská břemena a tím zvětšuje odpovědnost, kterou vždy za péči o zranitelné členy společnosti nesly. Schopnost rodin efektivně fungovat ovlivňují ekonomické změny, programy krácení finančních prostředků a strukturální změny. Když je síť sociálních jistot nedostatečná nebo nefunkční, musí mezery nutně vyplňovat ženy.

Chudoba
Mezi sociálními zly, které rodiny ohrožují, není pronikavější a destruktivnější zlo než chudoba. Nejhorší bída postihuje asi 20 % obyvatel světa. Chudoba je příčinou mnoha problémů uvnitř rodiny – a přesto je to rodina, jejímž prostřednictvím se chudí snaží vyrovnávat s jejími důsledky.
Asi 1/4 až 1/3 všech domácností na světě má dnes v čele jednoho rodiče, z čehož 90 % jsou ženy. Tyto rodiny tvoří v mnoha zemích velký podíl mezi chudými.

Nezaměstnanost
V průběhu 90 let dojde k světovému růstu počtu obyvatel o více než 80 % ve městech. Zvyšující se emigrací do měst se rodiny rozdělují nebo se musejí vyrovnávat s neustále většími těžkostmi. Už polovina lidstva žije ve městech a migrace z venkova do měst rychle mění tvar a chování rodin: 70 – 95 % nového bydlení ve většině měst rozvojového světa vzniká bez povolení, protože chudé rodiny si pořádné bydlení nemohou dovolit. Průmyslově vyspělé země nejsou vůči tomuto úkazu imunní.

Pohyby a sociální dezintegrace
Tempo změn, jimž je rodina vystavena, se zrychluje. Odráží se to v zužování rodin. Rodinná politika a programy často zaostávají, zejména pokud jde o rovnoprávnost příslušníků obou pohlaví a práva nejzranitelnějších členů rodiny. Jen jedním z tragických příkladů je epidemie HIV/AIDS, která rodinám v mnoha částech světa zasazuje těžké rány: narodilo se už přes milión dětí infikovaných virem HIV; prognózy pro země střední a východní Afriky naznačují, že v 90. letech osiří v důsledku choroby AIDS více než 5 miliónů dětí; mnohé z těchto dětí musí pečovat o nemocné nebo umírající rodiče, přičemž mnoho jejich prarodičů musí pečovat o ně. Odhaduje se, že do roku 2000 ztratí rodiče v důsledku AIDS 10 miliónů dětí.

Přístupy
Rodiny jsou v některých oblastech světa v nebezpečí vyhynutí. Přesto jako základní zdroj výživy a péče i jako cesta, jíž se přenášejí hodnoty, kultura a informace, by se měla rodina podporovat ve prospěch celé společnosti.
V ideálním případě jsou rodiny ve světě soutěže oázou péče. I ve vyspělých zemích zůstávají základními pečovatelskými institucemi. Produktivní schopnost a stabilita společnosti jako celku je také silně závislá na podpůrné pečovatelské činnosti rodin. Rodiny jsou sociální skupinou, která nese odpovědnost za péči, ochranu a socializaci malých dětí. Prostřednictvím rodiny děti získávají znalosti a dovednosti, které jim budou sloužit, až dospějí. Porozumění a rovnoprávnost mezi generacemi jsou základními zásadami spravedlivé a civilizované společnosti a jsou také hlavním požadavkem zdravého rodinného života.
Jako zaměstnavatelé mikropodniků přispívají rodiny k udržování a rozvoji zdravé společnosti tím, že tlumí špatné důsledky nezaměstnanosti.

Rok 1994, prohlášený Mezinárodním rokem rodiny, měl motto „Budování nejmenší demokracie v srdci společnosti". Vyjadřuje klíčovou úlohu rodiny v zabezpečování blahobytu společnosti a přesvědčení, že rodiny by měly vytvářet prostředí, v němž všichni rodinní příslušníci plně užívají svých lidských práv jakožto předpokladu rozvoje.

Budoucí priority
Budoucí sociálně-ekonomická a rozvojová politika i programy se budou stále týkat rodin. Proto by veřejná politická rozhodnutí měla brát v úvahu dopad na rodiny. I když nejsou politická opatření přímo určena rodinám, musí být organizace a agentury, vládní či nevládní, národní či mezinárodní vedeny k poznání, že jejich kroky a rozhodnutí mají obvykle na rodinu dopad, ovlivňují to, jak se budou rodiny vytvářet, zda přežijí či nikoli a jak dobře budou fungovat.
Z toho vyplývá úkol vypracovávat a realizovat politiku citlivou vůči rodinám ve společnostech rodinám přátelsky nakloněných.

K úloze rodiny v procesu sociálního rozvoje řekl generální tajemník OSN **Butrus Butrus-Ghálí**: „Musíme nastolit partnerství s rodinami při formulování nové sociální smlouvy, která nám umožní postavit se k úkolům 21. století ve všech sektorech lidské činnosti. Musíme obnovit... místo lidí v rozvoji, obohaceni o svou různorodost a posilováni oddaností mírovému světu. V této naději spočívá naděje rodin na celém světě. V této představě spočívá perspektiva světa, v němž každá rodina může být útočištěm bezpečnosti, úcty a lásky."
(kráceno)

Pomoc krajanů z Kanady

Prof. RNDr. Jiří Čížek, DrSc., přední světový odborník v kvantové chemii a profesor na University of Waterloo v Kanadě, konal v roce 1993 měsíční kurz přednášek na Matematicko-fyzikální fakultě UK. Při této příležitosti konstatoval všeobecně známou nedostatečnou vybavenost našich vysokých škol výpočetní technikou i dalším přístrojovým vybavením. Odtud vyšla idea, že by nám v této věci mohli alespoň částečně pomoci naši krajané v Kanadě. Výsledkem byla žádost Matematicko-fyzikální fakulty UK o finanční podporu na nákup počítače typu pracovní stanice, s kterou jsme se obrátili na **Canadian Fund for Czech and Slovak Universities**. *„Honorary Patrons"* tohoto fondu jsou *prezidenti V. Havel a M. Kováč, „Patrons" jsou Thomas J. Bata, Chairman, Bata Limited; George Gross, Corporate Sports Editor, The Toronto Sun; Hon. Otto Jelinek, M.P., House of Commons; Walter Koerner, Industrialist. Předsedou fondu je Ing. A. Martínek.* Čestnými členy tohoto fondu a ve vedení tohoto fondu je mnoho dalších známých osobností a kanadských krajanů, včetně *Prof. Čížka.*
Tento fond se na nákup počítače rozhodl přispět částkou 12 500 kanadských dolarů, což činí zhruba polovinu ceny *pracovní stanice Hewlett Packard HP 715/80.* Zbývající část peněz byla získána z grantů fakulty a z prostředků katedry chemické fyziky Matematicko-fyzikální fakulty UK. Počítač byl dodán v lednu 1995. Velmi rychle se podařilo pracovní

stanici včetně potřebného softwaru uvést do chodu. Díky tomu, že je počítač napojen na počítačovou síť, využívají ho i někteří pracovníci z Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, s kterými členové katedry vědecky spolupracují. Přestože podobných počítačů je na fakultě i v AV ČR již několik, je tento počítač výjimečný některými svými parametry (například pamětí). Lze konstatovat, že podstatně zvýší technické zabezpečení výuky a vědy na fakultě, které se tak alespoň částečně přiblíží standardu běžnému ve vyspělých zemích. Počítač bude využit zejména při přednáškách a při řešení vědeckých problémů v oblasti kvantové teorie molekul, což je oblast velmi náročná na výkonnou výpočetní techniku. Díky podpoře našich krajanů v Kanadě se tak podařilo realizovat velmi prospěšnou akci, kterou by při současné finanční podpoře našich vysokých škol šlo jen obtížně uskutečnit.

Doc. RNDr. L. Skála, DrSc.,
vedoucí katedry chemické fyziky Matematicko-fyzikální fakulty UK

Jarní cyklus seminářů KAV

Duben – červen 1995, místnost č. 206/II. p., Národní 3, Praha 1, od 10.00 hodin.

středa 12. 4. 1995 **Báze ASEP a připojení do systému EAGLE/SIGLE**
Seminář věnovaný problémům zpracování báze ASEP a vstupu do systému EAGLE/SIGLE.
Úvodní slovo dr. Antonín Vítek a Mgr. Hana Skálová.

středa 26. 4. 1995 **Personální management v moderní knihovně a SVI**
Přednáška PhDr. Mileny Černé z Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK

středa 10. 5. 1995 **Co Vás zajímá o projektu LINCA (CASLIN Plus)**
Seminář s úvodním slovem RNDr. Jana Hartmana, věnovaný všemu, co Vás o tomto problému zajímá.

středa 24. 5. 1995
středa 31. 5. 1995

středa 7. 6. 1995 **ALEPH – nový knihovnický software**
Exkurze do Národní lékařské knihovny spojená s předvedením software ALEPH. (Vzhledem k omezeným prostorovým možnostem je velikost skupiny omezena na 10-12 osob. Uveďte proto 1 termín, který by Vám nejlépe vyhovoval a 1 termín náhradní.)

ÚSTAV FYZIKÁLNÍ CHEMIE JAROSLAVA HEYROVSKÉHO
AKADEMIE VĚD ČR

vyhlašuje konkurs

na obsazení dvou míst vědeckých pracovníků

v oboru

chemická fyzika.

Přijímací pohovor se bude konat v úterý 25. dubna 1995 v 9 hodin
v místnosti č. 108.

Písemné přihlášky posílejte na adresu:

Ústav fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR
(sekretariát ředitele)
Dolejškova 3, 182 23 Praha 8

Nadace Gallus Ruber

Nadace pro rozvoj vzdělávání, sociální pomoc a ochranu zdraví a života v požární ochraně Gallus Ruber nabízí k využití rozsáhlý *komplex bývalého kulturního domu v Lidicích u Prahy.*
Jeho výhodná poloha v blízkosti letiště Praha - Ruzyně i mezinárodní tradice obce Lidice dávají předpoklady k širokému společenskému, komerčnímu i rekreačnímu využití.
Organizace je připravena uzavřít oboustranně výhodnou smlouvu o společném využívání objektu, dohodu o dlouhodobém pronájmu nebo v krajním případě postoupit objekt k prodeji.

Jedná se o tyto části komplexu:

restaurace	90 míst
výčep	40 míst
společenský sál	180 míst
bar v předsálí	30 míst
salonek	40 míst
salonek	15 míst
salonek	15 míst
2 pokoje	2 lůž. s WC
2 pokoje apartmá	4 lůž. 1+1 s WC
kinosál	40 míst
mramorový výstavní sál	
sklady, archiv, kanceláře	

Komplex je vhodný pro pořádání veřejných společenských akcí, školení a seminářů, prodejních a kontraktačních výstav i jako kancelářské prostory.

Bližší informace: *Gallus Ruber*
gen. Klapálka 1547
272 01 KLADNO
tel. / fax + 42 - 312 - 5101

Collegium Budapest

Collegium Budapest / Institut pro pokročilá studia vzniklo v roce 1992 s cílem podpořit a posílit akademický život ve střední a východní Evropě. Collegium zve každý rok 20 vědců z Evropy i odjinud na dobu jednoho akademického roku či na jeden semestr. Navíc počítá s pozváním většího množství mladých badatelů, aby se v tomto akademickém prostředí věnovali výzkumu podle vlastního rozhodnutí.
Smyslem Collegia je povzbudit badatelskou činnost v důležitých disciplínách a v nových problémových oblastech, umožnit setkání vědců z míst různé badatelské tradice i kultury a pracovat na nových stejně jako starších studijních problémech. Zvláštní pozornost má být věnována problémovým otázkám, souvisejícím s kulturní, sociálně - politickou a ekonomickou transformací východní Evropy, která zde právě probíhá.

Collegium nabízí pro akademický rok 1995/96 (od 1. října do 31. července) pět míst Junior - Fellowship mladším badatelům z východní a střední Evropy a badatelům z akademické obce.

Podmínky

- věk do 35 let
- status :pre- nebo: post-doctoral
- odevzdat návrh svého badatelského záměru anglicky, německy nebo francouzsky
- zaslat 2 doporučení uznávaných vědců (mezinárodně známých) v oblasti vlastního zaměření
- počítat s pobytem v Budapešti po dobu stanoveného termínu
- souhlasit s pracovními podmínkami, což je:
- měsíční stipendium 2500 DEM
- podpora 500 DEM na ubytování
- pracovištěm je Knihovna Collegia, k dispozici IBM-486 počítače, stejně jako potřebné materiály
- měsíčně 200 DEM na krytí výloh za fotokopie, telefon, fax, poštovné

Přihlášky možno zaslat spolu s požadovanými materiály na adresu Collegia **do 15. března 1995**. Rektor a členové Collegia pozvou žadatele na krátký osobní pohovor, jehož výsledek se žadatel dozví do 15. května 1995.

Adresa: COLLEGIUM BUDAPEST
H-1014 BUDAPEST
SZENTHÁROMSÁG UTCA 2
Telefon: (36 1) 156-1244, 156-1934
Fax: (36 1) 175-9539

Zprávy AV ČR

Pořádání konferencí
Firma ICARIS, spol. s r.o., Conference Management nabízí pracovištím AV ČR služby při komplexním zajišťování vědeckých konferencí včetně přípravy sborníků, vydávání materiálů, grafických prací, technického zázemí, ubytování a řady dalších činností. Firma nabízí ústavům AV ČR výhodnější cenové podmínky. Pro bližší informace se lze obrátit na Obchodní oddělení firmy ICARIS, Čábelská 26, 165 00 Praha 6, tel./fax: (02) 320727.

Nabídka firmy OPENCAE Praha, s r.o.
Firma se obrátila na AV ČR s nabídkou výpočetní techniky, systémů, software a hardware a služeb spojených s případnou dodávkou.
Z nabídky vyjímáme
Software:
VERTIGO (3D animační software), ELASTIC REALITY, AMAZON PAINT, PHOTOSHOP (všechno softwary pro zpracování obrazů), BIOSYM (pro oblast chemie a biochemie), dále pak vývojové prostředí a softwarové doplňky. Ceny podle technického řešení.
Hardware:
Grafické pracovní stanice INDY, Indigo 2, ONYX Power ONYX. Ceny podle momentálního ceníku. Servery řady Challenge a Power Challenge.
Hardwarové komponenty:
RAM pro INDY, Kit Kingston od 16 MB do 128 MB (cena od 22 800,- do 171 800,- Kč bez DPH), HDD pro INDY, Indigo, pracovní stanice a servery SGI – interní i externí. D-Rom drive a mechaniku pro INDY a Indigo 2, speciální monitory, archivační zařízení a hardwarové doplňky ke stanicím SILICON GRAPHIS (Space Mouse, Optical Mouse, videokarty,...)
Periferní zařízení:
Barevné scannery, barevné tiskárny, laserové tiskárny, digitizery, plotry HP.

Podrobnější informace poskytne firma OPENCAE Praha, s r.o., Antala Staška 32, 146 20 Praha 4.
Pokud chcete dostávat elektronickou poštou pravidelné nabídky této firmy, obraťte se na elektronickou adresu
milan@opencae.cz.

Vědma 95
1. mezinárodní veletrh vzdělávání, kvalifikace a učebních pomůcek VĚDMA 95 se konal v pražském Paláci kultury ve dnech 20. – 23. ledna 1995. Návštěvníci se seznámili nejen s širokou škálou možností středoškolského a vysokoškolského studia, ale i s dalšími formami celoživotního vzdělávání. V rámci doprovodných akcí veletrhu se konal seminář, na kterém dr. J. Soudilová z oddělení pro studium a edici díla J. A. Komenského Filozofického ústavu Akademie věd České republiky přednášela na téma Patočkův výklad Komenského a současná škola. Na stánku nakladatelství **FILOSOFIA** měli návštěvníci možnost seznámit se s knižní produkcí, časopisy a dalšími edičními záměry Filozofického ústavu AV ČR.

Inzerát
KAV ČR nabízí pracovištím AV ČR bezúplatným převodem 1 vozidlo TATRA 613 r.v. 1988 v dobrém technickém stavu.
Informace u vedoucího autoprovozu, tel. 24240566

Filosofia

nakladatelství FLÚ AV ČR

Mathauser Z.: Mezi filozofií a poezií.
Výbor ze studií z filozofie, estetiky a poetiky.
Str. 200

Mokřejš A.: Filozofie a život – život a umění
Základní otázky filozofie umění a kultury.
Str. 400

Novozámská J.: Existoval existencializmus?
Přehled myšlenkového proudu, filozofie
J. – P. Sartra, doplněno klíčovými texty.
Str. 200

Realizmus ve vědě, umění a filozofii.
Sborník z mezioborového semináře. Str. 250

Reference and Meaning / Význam a reference
Vybrané příspěvky z Karlovarských sympozií
o analytické filozofii. V angličtině. Str. 250

Strohs S.: Josef Winternitz a teorie relativity.
Rozbor Winternitzova ranného díla. Str. 50

Suša O., Kolářský P.:
Ekologická krize a filozofie
Dvě studie k filozofickému významu současné
ekologické krize. Str. 200

Tomek V.: Český anarchizmus
Výbor esejů a publicistiky českého anarchizmu.
Doplněno studií. Str. 300

Acta Comeniana sv. 11.
Vedle příspěvků analyzujících dílo J. A.
Komenského i studie z kulturních dějin a dějin
myšlení 17. stol. (R. Descartes, J. Jessenius,
S. Hartlib). Str. 250

Doporučujeme

Henri Bergson: Čas a svoboda
O bezprostředních datech vědomí

Henri Bergson (1859 – 1941) nejznámější francouzský filozof počátku dvacátého století. Knihu Čas a svoboda vydal v roce 1888. Předjímá v ní určité myšlenkové motivy, které naplno rozvinula teprve filozofie dvacátého století. Kniha tak zůstává dodnes součástí naší myšlenkové přítomnosti. Současné vydání je nezměněnou reedicí překladu, který vyšel v roce 1947 a stal se brzy širší veřejnosti nedostupným.
Praha, FILOSOFIA 1995, 136 stran.

ACADEMIA

vyjde v březnu 1995

Květena České republiky, Díl 1 – Editor Bohumil Slavík. (Čtvrtý díl osmisvazkové Květeny ČR obsahuje ze 179 čeledí celého kompendia tři – růžovité, sapanovité a bobovité.)

Ferdinand Peroutka – Oblak a valčík – Edice Scarabeus. (Román sugestivním způsobem popisuje autorovy válečné zážitky a v duchu jeho kritického nazírání na českou národní povahu podává obraz společnosti v době protektorátu.)

Miroslav Verner – ABUSIR III. The Pyramid Complex of Khentkaus. (Podrobná archeologická zpráva o výzkumu dosud neznámého pyramidového komplexu královny Chentkaus na pohřebišti v Abusíru. Vychází v koedici s vydavatelstvím Karolinum.)

ACADEMIA, nakladatelství AV ČR

vydává knihu

SÁMOVA ŘÍŠE

MICHAL LUTOVSKÝ – NAĎA PROFANTOVÁ

První vědecko-populární dílo, které koriguje fantastické závěry a názory, publikované v posledních letech o Sámovi a jeho říši.

Jest to opravdu zvláštní zjev v těchto dobách hemžení nejrůznějších národů, kdy národní celky objevují se a mizejí, vystupují a zanikají, že v tomto chaotickém vření, kdy kollektivnost převládá, silná individua, ovšem okolnostmi podporována, dovedla se alespoň na čas povznésti k moci velmi značné a upoutati pozornost současníků. Samo patří k těmto zjevům a mohli bychom říci, že nad ně vyniká.

Václav Novotný, České dějiny, 1912

KALEIDOSKOP AB 95 ** KALEIDOSKOP AB 95

CORDIS focus 31 ze 3. února 1995 obsahuje vedle různých oznámení Evropské komise i potvrzení výzvy k podávání návrhů projektů v rámci IV. rámcového programu, který byl rozeslán všem ústavům (předsedům vědeckých rad) v lednu t.r., pro programy **ENVIRONMENT AND CLIMATE – termín 27. 4. 95, BIOTECHNOLOGY – termín 24. 3. 95, BIOMEDICINE AND HEALTH – termín 31.3.95, TRANSPORT – termín 15. 3. 95** informační složky s formuláři je třeba si vyžádat na bruselské adrese programu anebo si je objednat u doc. Petra, Agentura pro mezinárodní spolupráci ve vědě a technologiích, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, fax (02) 5193 790.
V tomto čísle časopisu CORDIS je i předběžná informace o tzv. Třetí aktivitě rámcového programu pro léta 1994 –1998; jejím cílem je 1. šíření výsledků výzkumu z programů EU i národních, 2. jejich praktické uplatnění formou inovací, 3. usnadnění přenosu technologií. CORDIS je na kontaktní adrese.

ANGLIE: De Montfort University, School of Computing Sciences nabízí postgraduální kursy Software Techniques for Computer Aided Design, Software Techniques for Image Processing a Computational Mathematics. Zájemci mohou požádat o informace a formuláře přihlášek na adrese Prof. J.M. Blackledge (Head) nebo Dr. R. Davison, Department of Mathematical Sciences, School of Computing Sciences, De Montfort University, The Gateway, Leicester LE1 9BH, United Kingdom. Fax (0116) 254 1891, email: jmb@dmu.ac.uk nebo rob@dmu.ac.uk.

CEPEX (Central European Power Exhibition 95) se bude konat 25.–27. dubna 1995 v Poznani. Během výstavy bude přednášet přes 40 expertů v oblasti energetiky a životního prostředí z řady zemí a zástupci BERD, Krupp, Siemens, Westinghouse a j.

14. světový kongres a výstava **INTERFINISH 96** se bude konat 10.–12. 9. 1996 v Birminghamu. Pořadatelem je The Institute of Metal Finishing, Exeter House, 48 Holloway Head, Birmingham B1 1NQ, England.

Mezinárodní konference **Molecular Structural Biology** se bude konat ve Vídni 17.–20. září 1995. Pořadatelem je Gesellschaft Österreichischer Chemiker, AG Biophysikalische Chemie, Dr. Andreas Kungl, Nibelungengasse 11, A-1010 Wien. Abstrakty se přijímají do **31. 5.**, registrační poplatek je 4000 ATS (studenti 2000). Oznámení a formulář předběžné přihlášky jsou uloženy v sekretariátu Dr. Illnerové, Národní 3, Praha 1, tel. 24240568.

DG XII Evropské komise vydal **BIOTECHNOLOGY: Catalogue of Contracts (1992-1994)**, Vol. I: ISBN 92-826-8384-2 s podrobnostmi kontraktů, shrnutím cílů každého projektu a stručným popisem práce. Svazek je doplněn indexem účastníků a klíčových slov. Cena není uvedena. (Z časopisu CORDIS focus 31). Knihu lze objednat u pražského zastoupení Office for Official Publications of the European Communities: Národní informační středisko ČR, Konviktská 5, 113 57 Praha 1, tel. 24229433, 24230907.

Tokyo Institute of Technology pořádá pod záštitou MONBUSHO a UNESCO **31st International Course for Advanced Research in Chemistry and Chemical Engineering (1.10.1995-30.9.1996)** pro vědecké pracovníky a univerzitní učitele narozené po 1. říjnu 1959. V oznámení je uvedena možnost získat grant zahrnující zpáteční letenku do Tokia, 30 tisíc jenů po příletu a 252 tisíc jenů měsíčně po dobu trvání kursu. O formuláře přihlášek je třeba požádat do konce března International Affairs Section, Research Cooperation Division, Tokyo Institute of Technology, O-okayama, Meguro-ku, Tokyo 152, Japan, fax 03-3729-2082, telex 2466360TITECH J. Vyplněné žádosti se na této adrese přijímají do konce dubna. Podrobné oznámení & jeden formulář přihlášky jsou v sekretariátu Dr. H. Illnerové DrSc., Národní 3, Praha 1, tel. 24220944.

The Charles A. and Anne Morrow LINDBERGH FOUNDATION (Minneapolis) nabízí granty do částky 10 580 USD v řadě oborů. Podmínky jsou na kontaktní adrese, návrhy projektů a doporučení (Endorser's Report) musí mít poštovní razítko nejpozději **13. 6. 95.**

Kongres vědeckých společností se bude konat v Montrealu **27. 5.–10. 6. 1995.** Adresa pořadatelů: 1995 Learned Societies Conference Secretariat, Université du Québec, Montréal, Case postale 8888, succursale Centre-ville, Montréal (Québec) H3C 3P8.

Social Science Research Council (New York) – Komise pro otázky mezinárodní bezpečnosti a míru nabízí pobytová stipendia (4-6 měsíců) mladším vědeckým pracovníkům ze střední a východní Evropy a neruských zemí bývalého SSSR. Přihlášky se přijímají do **15. 7.** Podrobné oznámení je na kontaktní adrese a v sekretariátu Dr. Herolda v Kanceláři AV.

Informační centrum nadací a jiných neziskových organizací, Karoliny Světlé 4, 110 00 Praha 1, podává informace ze svých databází telefonicky (26 72 33, 26 72 30) denně. Knihovna je otevřena v úterý a ve čtvrtek v 10-12 a 13-16, ve středu 10-12 a 13-18, v pátek 10-12. Pracovnice centra upozorňují, že poskytují pouze informace o existujících nadacích a fondech, žádosti o příspěvky nepřijímají (ty jim ale přesto docházejí).

OPRAVA: Na poslední straně AB 3/95 byla ve zprávě o programu NRC použita nesprávná podoba výrazu dysfunkce – disfunkce. Redakce se omlouvá autorce i čtenářům.

Kontaktní adresa:
Není-li uvedeno jinak, je původní zdroj informace k nahlédnutí u paní A. Štysové, kancelář AV ČR, Národní 3, Praha 1, tel. 22 03 84, linka 480

Vydává:
Tiskový odbor Kanceláře AV ČR
Národní 3, Praha 1
Odpovědný redaktor: Svetozár Pantůček
Redakce: Sylva Daníčková
tel.: 24 24 05 14
Sazba: Fortuna, středisko fotosazby, Praha
Tisk: Academia Praha
Číslo vychází 28. 3. 1995
ISSN 1210-9525